

B 332/kultur

Käsittelijä Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta

Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunnan mietintö, joka koskee
**ministerineuvoston ehdotusta
kulttuurialan uudeksi yhteistyöohjelmaksi 2021–2024**

Ehdotus

Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se toteuttaa kulttuurialan uuden yhteistyöohjelman 2021–2024.

Taustaa

Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunnalla oli helmikuussa 2020 mahdollisuus esittää näkemyksensä vuosia 2021–2024 koskevan uuden kulttuuripoliittisen yhteistyöohjelman luonnoksesta. Valiokunta totesi tuolloin, että kulttuurin roolia kestävässä yhteiskunnassa tulisi korostaa selkeämmin ja että siitä tulisi tehdä pohjoismaisen kulttuuriyhteistyön yleistema. Valiokunta myös toivoi, että asiakirjassa kuvailtaisiin ohjelman tavoitteiden pohjoismaisia toteuttajia.

Yhteistyöohjelmaa on muokattu, ja nyt käsillä oleva uusi versio (ks. liite) noudattaa rakenteeltaan Pohjoismaiden ministerineuvoston Visiota 2030, jonka mukaan Pohjola tulee maailman kestävin ja integroitunein alue. Yhteistyöohjelmaan on siis otettu mukaan vision kolme strategista painopistealuetta; vihreä Pohjola, kilpailukykyinen Pohjola ja sosiaalisesti kestävä Pohjola. Ohjelma noudattaa vision rakennetta ja kuvailee kulttuuriyhteistyön tavoitteita kyseisillä alueilla.

Ohjelman yleistavoitteet ovat:

- Pohjoismaat ja muu maailma tarvitsevat vihreitä ratkaisuja. Pohjoismaiden kulttuuriministerit haluavat toimia vihreän kulttuurielämän puolesta nykyisten ja tulevien sukupolvien hyväksi.
- Kilpailukykyinen Pohjola: Uutta luova pohjoismainen kulttuurielämä nostaa Pohjoismaat maailmankartalle.
- Sosiaalisesti kestävä Pohjola: Osallistava pohjoismainen kulttuurielämä edistää demokratiaa, monimuotoisuutta ja elämäniloa.

Sosiaalisesti kestävä Pohjolan osalta korostetaan työtä tasa-arvoisen kulttuurielämän vahvistamiseksi; mediapolitiikkaa, sananvapautta, media- ja informaatiotaitoja; lasten ja nuorten mahdollisuutta osallistua kulttuuriin ja luoda sitä; Pohjoismaiden kulttuurien ja kielten parempaa tuntemusta sekä opetusministerien kanssa tehtävää yhteistyötä Pohjoismaiden kielten ymmärtämisen hyväksi.

Yhteistyöohjelman liitteessä kuvaillaan pohjoismaisten toimijoiden ja tukiohjelmien merkitystä yhteistyöohjelman toteutuksessa. Tärkeinä yhteistyökumppaneina mainitaan myös UNESCO ja EU:n Itämeren alueen Priority Area Culture -yhteistyö.

Valiokunnan näkemykset

Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta kiittää hyvää yhteistyöstä kulttuurialan yhteistyöohjelman 2021–2024 valmistelussa. Valiokunnalla on ollut useaan otteeseen mahdollisuus ilmaista näkemyksensä ohjelmasta, ja valiokunta on saanut olla mukana työpajoissa ja vastaavissa, joissa se on voinut esittää näkemyksiään ja ehdotuksiaan. Valiokunta on tyytyväinen siihen, että kulttuurin roolia kestävässä yhteiskunnassa korostetaan selkeämmin valiokunnan toivomuksen mukaisesti ja että asiakirjassa kuvaillaan pohjoismaisia toimijoita, jotka toteuttavat ohjelman tavoitteita.

Valiokunnan mielestä on tarkoituksenmukaista kytkeä yhteistyöohjelma selkeästi pohjoismaisen yhteistyön visioon. Näin laitokset, toiminnan harjoittajat ja yhteistyökumppanit näkevät, miten niiden toiminta auttaa toteuttamaan visiota, jonka mukaan Pohjola on vuonna 2030 maailman kestävin ja integroitunein alue.

Valiokunta on kuitenkin huolissaan neljän seuraavan vuoden aikana odotettavissa olevien kulttuurialan budjettileikkausten seurauksista. Pystyvätkö kulttuuriministerit saavuttamaan asetetut tavoitteet, kun samalla toteutetaan suuria säästötoimia?

Koronapandemia on iskenyt rajusti kulttuurisektoriin, toimintaa on lakkautettu ja henkilökuntaa irtisanottu, minkä vuoksi kulttuuriministerien budjettiin lähivuosina kohdistuvat yhteistyöministerien päättämät säästöt vaikuttavat vähintäänkin harkittamattomilta. Tämän vuoksi ja yhteistyöohjelman yleisen luonteen vuoksi Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta toivoo ohjelmakauden puolivälissä selontekoa siitä, miten yhteistyöohjelma on siihen mennessä toteutunut.

Pohjolassa 27. lokakuuta 2020

Angelika Bengtsson (SD)
Anna Kolbrún Árnadóttir (Mifl)
Ann-Sofie Alm (M)
Camilla Gunell (ÅSD)
Daniel Riazat (V)
Erlend Wiborg (FrP)
Heidi Viljanen (sd.)
Henrik Møller (S)

Jorodd Asphjell (A)
Kjell-Arne Ottosson (KD), puheenjohtaja
Lars Mejern Larsson (S)
Marianne Synnes Emblemståg (H)
Mikko Kinnunen (kesk.)
Norunn Tveiten Benestad (H)
Riikka Purra (ps.)
Veronika Honkasalo (vas.)